

ТУРАН-ҚАЗАЛЫ

№44
(2215)
Сенбі
25 мамыр
2024 жыл

Газет
2003 жылдың
5 қаңтарынан
шығады

Аймақтық
ақпараттық-
танымдық
басылым

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫНА ТАРАЙТЫН ГАЗЕТ

ҚҰРЫЛЫС НЫСАНДАРЫ ҚАТАҢ БАҚЫЛАУДА

Аудан басшысы Мейрамбек Шермағанбеттің тапсырмасына сәйкес аудан әкімінің орынбасары Жалғас Сүйеубаев ауылдық елді мекендерде жүргізіліп жатқан бірқатар құрылыс нысандарын аралап, жұмыстың сапасын бақылады.

Алдымен Жанқожа батыр аулындағы «Жайлы мектеп» ұлттық жобасы аясында салынып жатқан 300 орындық мектеп құрылысына барды. Қазіргі таңда жаңа білім ордасының бірінші қабатының терезелерін орнатып, екінші қабатының кірпішін өру жұмыстары қарқынды жүргізілуде.

Мұнан соң әкімнің орынбасары Бекарыстан би аулына барып, құрылыс басталған спорт кешенін көрді. Құрылыс жұмыстарымен мердігер мекеме «Жылу XXI» ЖШС-і айналысуда. Қазіргі уақытта спорт кешені құрылысының жер

қазу жұмыстары аяқталып, іргетасын қалау жұмыстары басталды.

Жалғас Оңғарұлы сонымен қатар «Кәукей» аулына барып, 100 орындық ауылдық клубтың құрылыс жұмыстарын бақылады. Бүгінгі таңда клуб құрылысы аяқталуға жақын. Мердігер мекеме «SCSИнжиниринг» ЖШС-і қызметкерлері ішкі әрлеу және жабдықтарын орнату, клуб ауласын аббаттандыру жұмыстарын жүргізуде.

Аудан аумағындағы құрылыс жұмыстарының барысын көрген аудан әкімінің орынбасары аудандық құрылыс, сәулет және қала құрылысы бөлімінің басшысы мен мердігер мекемелердің жауапты қызметкерлеріне құрылыс жұмыстарын сапалы әрі уақытылы жүргізілуін қадағалауды тапсырды.

ЖАСӨСПІРІМДЕР АРАСЫНДА ТҮРЛІ ҚҰҚЫҚБҰЗУШЫЛЫҚТАРДЫҢ АЛДЫН АЛУ БОЙЫНША ТҮСІНДІРМЕ ЖҰМЫСТАРЫ ЖАЛҒАСУДА

Аудан әкімі Мейрамбек Шермағанбеттің тапсырмасына сәйкес мектеп оқушылары және жасөспірімдер мен жастар арасындағы түрлі құқық бұзушылықтардың алдын алу мақсатында оқушылармен және олардың ата-аналарымен кездесулер жалғасуда.

Бірнеше күннен бері аудан әкімінің орынбасары Дәурен Тлеумбетов бастаған арнайы топ аудан мектептерін аралап, түсіндірме жұмыстарын жүргізуде.

Аудан орталығындағы Қ.Сәтбаев атындағы №216 және №288 мектептерде өткен кездесулерде Дәурен Тлеумбетов, аудандық полиция, білім бөлімі басшылары топтық төбелес, жасөспірімдер арасындағы тәртіпсіздіктің алдын алу мақсатында атқарылып жатқан жұмыстар жайлы баяндап, оқушылар арасындағы зиянды әрекеттердің алдын алу бойынша түсіндірме жұмыстарын жүргізді.

Білім ошақтарында өткен кездесулерде ата-аналар комитетінің төрағалары мен ата-аналар күн тәртібіндегі мәселеге қатысты өздерінің ұсыныс-пікірлерін де жеткізді.

**Қазалы ауданы
әкімінің баспасөз
қызметі**

ӘЛІШ СӘУКЕН ӘЛМӘМБЕТҰЛЫ ОБЛЫС ӘКІМІНІҢ "ТҰРАН"СЫЙЛЫҒЫНЫҢ ИЕГЕРІ АТАНДЫ

21 мамыр-Мәдениет және өнер қызметкерлері мерекесі күні Қызылорда қаласында облыс әкімі Нұрлыбек Машбекұлы Нәлібаевтың арнайы қатысуымен өткен салтанатты шарада ҚР Композиторлар Одағының Басқарма мүшесі, "ҚР Мәдениет қайраткері", "Ы.Алтынсарин" белгісінің иегері, Мәдениет министрлігінің "Тәуелсіздік толғауы" кәсіби композиторлар конкурсының үш мәрте лауреаты, оркестрге арналған шығармалары

"Құрманғазы", "Отырар сазы" оркестрлерінің репертуарына енген дарынды композитор, Қорқыт ата атындағы өнер мектебінің директоры Әліш Сәукен Әлмәмбетұлы облыс әкімінің "ТҰРАН" сыйлығымен және қаржылай сыйақысымен марапатталды.

Сәукен Әлмәмбетұлы сізді айтулы жоғары марапатыңызбен құттықтай отырып, шалқар шабыт, шығармашылық табыс тілейміз. Шығармаларыңыз үлкен сахналарда жоғары бағасын ала берсін!

●Баспасөз - 2024

2024 ЖЫЛДЫҢ БІРІНШІ ЖАРТЫ ЖЫЛДЫҒЫНА БАСПАСӨЗГЕ ЖАЗЫЛУ ЖҮРІП ЖАТЫР!

Құрметті газет оқырмандары!

Аймақтық «Тұран-Қазалы» газетіне 2024 жылдың бірінші жарты жылдығына жазылу жүріп жатырғанын хабарлаймыз.

Аймақтық газет республикадағы ең арзан басылым екенін назарларыңызға саламыз. Газетке жазылу бағасы жеке адамдар үшін 6 айға -1130 теңге, мекемелер мен кәсіпорындары үшін 6 айға -2260 теңге.

Жеке тұрғындардың «Тұран-Қазалы» ЖШС-нің бухгалтериясына келіп жазылуына болады.

Аймақта болып жатқан жаңалықтарды білгіңіз келсе, өңірдің тыныс-тіршілігімен танысқыңыз келсе, әр саладағы атқарылып жатқан жағымды істерден хабардар болғыңыз келсе біздің газетке жазылыңыз.

Аймақтық «Тұран-Қазалы» газетінің редакциясы

● Көктемгі көркейту, көгалдандыру, санитарлық тазалық айлығы қалай жүргізілуде?

ТАЗАЛЫҚ ЖҰМЫСТАРЫ КҮН ТӘРТІБІНЕН ТҮСПЕЙДІ

Тазалық жұмыстары күн тәртібінен түспейді. Ауыл аймақтардағы тазалық жұмыстары қарқынды атқарылуда. Бірлесе атқарылған жұмыстар әрқашан оңнәтиже берері анық. Қазіргі таңда «Сарыкөл» ауылдық округіндегі санитарлық тазалық жұмыстары назар аудартады.

Тазалық жұмыстарының сапалы орындалуы мақсатында округ әкімі Рахымжан Бердімұрат округтегі мекемелер, үкіметтік емес ұйымдарды және ауыл тұрғындарын көше комитетінің төрағаларымен бірлесіп ауыл тазалығын сақтап, көркейтіп, көгалдандыруға атсалысуға шақырды.

Сонымен қатар, «Таза Қазақстан» республикалық экологиялық акция аясында көптеген жұмыстар атқарылды. «Киелі мекен», «Жасыл аймақ», «Мөлдір бұлақ» апталықтарында ауыл көшелерін, жол жиегіндегі арықтарды тазалап, көшенің кешкі жарығын қамтамасыз ететін бағаналарды әктеп, сырлады. Орталық саябақтар мен мекеме жанына, көше бойларына 400 тал көшеттері, оның ішінде терек, қара тал, үйеңкі, өрік және 1000 қаламша ағаштары отырғызылды. Және көшеттерді суғару үшін «Сол жаға» каналында орналасқан электронасос іске қосылып, сәуір айынан бастап аяқ сумен қамтамасыз етілуде.

«Қарашеңгел» ауылдық округінде тазалық жұмыстары ойдағыдай жүргізіліп келеді.

Тазалық жұмыстары ең алдымен ауыл сыртындағы көлдер мен каналдардың маңын, су айдындарын тазалаудан бастау алды. «Қарашеңгел» ауылдық округінің орталығы-Жалаңтөс батыр аулын аяқ сумен қамтамасыз ететін «Қара Ой»

каналының 5 шақырым жері қоға мен қамыстардан тазартылды.

Ауыл көшелері тазартылып, мекемелердің ауласында өсіп тұрған талдарды бұтарлау, әктеу, сырлау, абаттандыру жұмыстары жүргізілді. 600-ге жуық жергілікті тал көшеттері, 20 түп жеміс ағаштары мен қаламша көшеті отырғызылды.

Тазалық акциясы аясында жүргізілген апталықтарда көне тарихи ескерткіштер маңы тазартылып, ескерткіш бетіндегі ескірген жазулар жаңа форматқа өзгертілді. Қазіргі таңда ауылдық учаскелік полиция инспекторы Мешітқазы Әбдреев пен тазалыққа жауапты маман Ержан Елеуов қоқыс қалдықтары

тасталған аймақты бақылап, тұрғындарға ескерту және түсіндірме жұмыстарын жүргізіп келеді. Түсіндірме жұмыстары жүргізілгелі бері ауыл тұрғындары қоқыс қалдықтарын бей-берекет тастамауға дағдыланып келеді.

3000-ға жуық тұрғыны бар «Майдакөл» ауылдық округінің орталығы-Бекарыстан би аулында тазалық акциясы аясында жұмыстар жүргізілуде. Биыл 100 жылдық мерейтойы тойланатын Бекарыстан би аулының тұрғындары тазалық жұмыстарына аса мән беруде. Жоғарыда айтып өткендей тазалық акциясы аясында 5 бағыттағы апталық Бекарыстан би аулында да өтіп келеді.

Ең алдымен «Таза өлке» апталығында ауыл іші мен ауыл маңындағы қоқыс қалдықтары тазартылып, әктеу, сырлау жұмыстары жүргізілген болатын. Одан соң «Киелі мекен» апталығы бойынша «Қазалы –Асандар көтерілісі», «Бекарыстан би бюсті», «Ешкім де, ешнәрсе де ұмытылмайды» тарихи ескерткіштеріне және ауыл ішіндегі «Аманбай ахун» мешітіне тазалық жүргізілді.

Ал, «Жасыл аймақ» апталығында көркейту, көгалдандыру жұмыстары атқарылып, 15,2 гектар жерге егілген көлеңкелі ағаш күтімге алынып, 0,5 гектар жерге қаламша көшеттері отырғызылды.

«Мөлдір бұлақ» апталығы аясында «Монша бұлақ», «Қараарық», «Ақжона» каналдары қоқыстардан тазартылып, «Диін» бағына қарай 1 шақырым аяқ су арығы қазылды. Аяқ су арықтарын қазу үшін «Рза-Агро» ЖШС-і техникалармен қамтамасыз етті.

Бекарыстан би аулы ертеден жеміс ағаштарын өсіруге бейім мекен. 1989 жылы ашылған «Диін» бағында қазіргі таңда алма, алмұрт жеміс ағаштары өсіріліп келеді. Ал, әрбір ауыл тұрғындарының ауласында өрік, жиде, шабдалы жеміс ағаштары егілген. Қазіргі уақытта ауыл тұрғындары жаз және күз айларында жемістерді халыққа тиімді бағада ұсынып, өз нәпақасын табуда.

Ел арасында киелі мекен атанған Бекарыстан би аулы үлгілі ауылдардың бірі десек артық айтқанымыз емес. Мерейтойларыңыз құтты болсын қазақы дәстүрі бұзылмаған Бекарыстан би аулы!

Ұлпан ІБРАШ,
«Тұран-Қазалы»

ҮЛКЕННІҢ ЖОЛЫН КЕСПЕ

Бірде Әзіреті Әли жолда келе жатқан бір шалдың алдынан менсінбей кесіп өтіпті. Оны көрген Мұхамед пайғамбар Әлиден:

-Әли, қарттың алдын неге кестің?-деп сұрайды. Ол:

-Ол кісі мұсылман болмаған соң, ондай құрметке лайық көрмедім,

- дейді. айналып:

Пайғамбар:

-Әли есінде болсын. Үлкен кісіге құрметі жоқ адамды Тәңірісі де сүймейді. Ол мұсылман болмаса да, сақалының ақтығы сенің бәсіңнен артық болуы әбден мүмкін. Барып, одан кешірім сұра,- дейді. Әли қайтып келіп, қариядан кешірім сұрайды. Ол:

-Неге кешірім сұрайсың?-деп қайран қалады.

-Мен тәкаппарлықпен жолыңызды кесіп өттім, сізді менсінбедім,-дейді. Ол кезде қария Қызыр бабаға

-Әй, Әли, мен саған: «Ол қарттың сенен бәсі артық», -деп айтып едім ғой. Бұдан былай үлкеннің алдын кеспе, -дейді. Пайғамбардың бұл сөзі тез таралып, келе-келе көркем сүндеттерінің бірі болып бекіпті.

**Санжар КЕРІМБАЙ,
«Қазалы ынтымағы»
қоғамдық бірлестігі**

АРДАГЕРЛЕР ЖАРЫСЫ

№266 мектеп-лицейде ардагерлер арасында волейболдан жарыс өтті.

Ардагер ұстаздар «Қайсар», «Алға», «Парасат» командасына бөлініп, сайысқа түсті.

Жарыс қортындысында «Қайсар», «Алға», «Парасат» командасы жүлделі орындарды өзара бөлісті.

Жарысқа қатысушылар аудандық білім бөлімінің «Алғыс хаты» мен ақшалай сыйлықтарына ие болды.

Жеткербай МАХАМБЕТ

ЖЕМҚОРЛЫҚ –ҒАСЫР ДЕРТІ

Жемқорлық-мемлекеттің, қоғамның дамуына тежеу болатын, болашағына кесірін тигізетін індет. Сыбайлас жемқорлықпен күресу бүгінгі күннің күрделі мәселесі болып отыр.

Сыбайлас жемқорлықпен күресте, мемлекет пен азаматтардың өмір сүруінің барлық салаларында сыбайлас жемқорлық пен оның көріністері деңгейін төмендету, қоғамның мемлекетке және оның институттарына сенімін нығайту бүгінгі күндегі басты мақсат болып табылады.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік саясатының негізгі басымдықтарының бірі – сыбайлас жемқорлықпен күресу.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс қимыл туралы заңның ерекшелігі сол, билік басындағы лауазым иелерінің қызмет бабын жеке басының мақсаттарына пайдалануына, келеңсіз әрекеттеріне тосқауыл қою болып отыр.

Аталған заңның талаптарына сәйкес, барлық мемлекет қызметшілеріне және құқық қорғау органдары мен арнаулы қызметтердің лауазымды адамдарына кәсіпкерлік қызметпен айналысуға, соның ішінде шаруашылық жүргізуші субъектілерді басқару органдарына, ақы төленетін қызметтер атқаруға тиым салынатыны көрсетілген. Барлық мемлекеттік органдар мен лауазымды адамдар өз құзіреті шегінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес жүргізуге міндетті.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес бір адамның емес, көпшіліктің белсене атсалысатын ісі, көпшілік бірлесе сыбайлас жемқорлыққа тосқауыл қойылатыны сөзсіз.

Бұл індетпен күрес тек мемлекет тарапынан ғана емес, бүкіл ел болып жұмылғанда ғана нәтиже берері сөзсіз.

**Әділхан ӘБІЛОВ,
«Құмжиек» ауылдық
округінің әкімі**

ӘЛЕУМЕТТІК КӘСІПКЕРЛІК

Әлеуметтік кәсіпкерлік (ӘК) — бұл тек табыс табу үшін ғана емес, қоғамның немесе экологияның белгілі бір мәселелерін шешу үшін бизнеспен айналысу амалы.

ӘК көптеген бағыттарды қамтиды, мысалы, мүмкіндіктері шектелген адамдарды жұмысқа тұрғызу, қоршаған ортаны қорғау, инклюзивті білім беру және тағы басқа.

Әлеуметтік кәсіпкер болу үшін жеке және заңды тұлғалар, яғни жеке кәсіпкер, жауапкершілігі шектеулі серіктестігі, қоғамдық бірлестіктер әлеуметтік кәсіпкер бола алады. Ол үшін ӘК-тің төрт санатының бірін таңдап, бір жыл әлеуметтік жоба ретінде жұмыс істеп, тапқан табыс мөлшерін көрсетіп, әлеуметтік кәсіпкерлер тізіліміне кіруге арналған құжаттарды жинақтау қажет.

Әлеуметтік кәсіпкерліктің төрт санаты да халықтың әлеуметтік осал топтарымен жұмыс істейді.

Бірақ әлеуметтік кәсіпкерлікті қайырымдылықпен шатастыруға болмайды.

Қайырымдылық жобалары демеушілердің көмегі мен қайырымдылықтың арқасында жұмыс істеп, өздерін-өздері ақтай алмай, сырттан келген көмексіз жабылып қалуы мүмкін. Ал әлеуметтік кәсіпкер өзі тұрақты табыс тауып, ісін дамыта алады.

Жоғарыда айтып өткеніміздей, әлеуметтік кәсіпкерлік субъектілер тізіліміне кіру үшін төрт санаттың біреуін таңдап,

құжаттар пакетімен облыстық кәсіпкерлік және өнеркәсіп басқармасына өтініш беріледі.

Осы бағыттардың аясында ағымдағы жылы ҚР Кәсіпкерлік кодексінің 79-4-бабы 1-тармағына сәйкес әлеуметтік кәсіпкерлік субъектілерінің тізіліміне ауданымыздан «ХАНШАЙЫМ-1 бөбекжай-ЖШС-нің балабақшасы» меңгерушісі Жеңсікбаева Шынаркүл Қуанышқызы тапсырып,

нәтижесінде ҚР Ұлттық экономика министрінің 01.04.2024 жылғы №99 бұйрығымен мектепке дейінгі білім беру саласы бойынша 1-ші санатпен тізілімге енгізілді.

Алдағы уақытта, заң талаптарына сәйкес әлеуметтік кәсіпкерлік субъектілерінің тізіліміне енгізілген субъектілерге қаржылық, мүлктік, иنفракұрылымдық, институционалдық және ақпараттық қолдау, салықтық жеңілдіктер секілді мемлекеттік қолдау шаралары көрсетілетін болады.

Естеріңізге сала кетейік, әлеуметтік кәсіпкерлік мәртебесі әлеуметтік осал санаттағы қызметкерлерді жұмыспен қамтамасыз ететін, олар өндірген өнімді сататын немесе халықтың осындай топтары үшін тауарлар шығаратын және қызметтер көрсететін және қоғамдық пайдалы, білім беру және мәдени-ағарту қызметін жүзеге асыратын кәсіпкерлерге беріледі.

**Қазалы ауданының
кәсіпкерлік және өнеркәсіп
бөлімі**

РЕСПОНДЕНТТЕРГЕ ҚАТЫСТЫ МЕМЛЕКЕТТІК БАҚЫЛАУ ЖҮРГІЗУ ТӘРТІБІНЕ ӨЗГЕРІСТЕР ЕНГІЗІЛДІ

2024 жылғы 6 сәуірдегі «Бизнесті жүргізу мәселелері бойынша кейбір заңнамалық актілерге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» ҚР Заңы аясында «Мемлекеттік статистика туралы» ҚР Заңының 12-2-бабына өзгерістер енгізілді.

Аталған өзгерістер БАҚ беттерінде жарияланған күннен 60 күн өткен соң (2024 жылғы 8 маусымнан бастап) күшіне енеді.

Енді респонденттердің бастапқы статистикалық деректерді ұсыну кестесінде көрсетілген мерзім ішінде есеп уақтылы тапсырылмаса, профилактикалық бақылаусыз-ақ, респонденттер айыппұл түріндегі әкімшілік жауапкершілікке бірден тартылатын болады (ҚР ӘҚБК 497-бабының 2-бөлігі). Сондай-ақ бастапқы статистикалық деректердің дәйексіздігі анықталған жағдайда, респонденттерге статистикалық нысандарға түзетулер енгізу қажеттілігі туралы хабарлама жіберіледі. Түзетулер енгізу статистикалық нысанды қайта ұсыну немесе деректердің дұрыстығын растау бойынша қосымша ақпарат беру арқылы бір жұмыс күні ішінде (бұған дейін екі күн берілген) жасалуы тиіс. Дәлелдемелер болмаған жағдайда әкімшілік құқық бұзушылық бойынша іс қозғалады (ҚР ӘҚБК 497-бабының 1-бөлігі).

Бұл шаралар бастапқы статистикалық деректердің дәлдігі мен дұрыстығын қамтамасыз етуге бағытталған, бұл – мемлекеттік статистиканың тиімді жұмыс істеуінің маңызды аспектісінің бірі.

Біз барлық респондентті статистикалық есептерді белгіленген мерзім ішінде тапсыруға және себеп-салдарын алдын алу үшін сенімді деректерді ұсынуға шақырамыз.

Анықтама:

Мемлекеттік статистиканың тиісті органдарына анық емес бастапқы статистикалық деректерді ұсынғаны үшін респондентке ескерту беріледі (ҚР ӘҚБК 497-бабының 1-бөлігі).

Бастапқы статистикалық деректерді белгіленген мерзімде ұсынбағаны үшін айыппұл салынады (ҚР ӘҚБК 497-бабының 2-бөлігі).

Айыппұлдар келесі мөлшерде белгіленеді:

Жеке тұлғаларға – 10 АЕК;

Лауазымды тұлғаларға, КЕҰ-ға, шағын бизнес субъектілеріне – 14 АЕК;

Орта кәсіпкерлік субъектілеріне – 20 АЕК;

Ірі кәсіпкерлік субъектілеріне – 120 АЕК.

Алғашқы бұзушылықтан кейін бір жыл ішінде бастапқы статистикалық деректерді тапсыру мерзімін қайта бұзу (сондай-ақ дәйексіз мәліметтерді қайта ұсыну) анықталған жағдайда айыппұл салынады:

Жеке тұлғаларға – 14 АЕК;

Лауазымды тұлғаларға, КЕҰ-ға, шағын бизнес субъектілеріне – 20 АЕК;

Орта кәсіпкерлік субъектілеріне – 40 АЕК;

Ірі кәсіпкерлік субъектілеріне – 150 АЕК.

**Ұлттық статистика бюросының
Қызылорда облысы
бойынша департаменті**

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚПЕН КҮРЕС – ҚОҒАМ ТАЛАБЫ

Мінсіз қоғам – жемқорлықсыз қоғам, салауатты өмір – парақорларсыз өмір, мықты мемлекет – жемқорларсыз мемлекет. Сыбайлас жемқорлықпен пәрменді күресу үшін халықтың құқықтық сауатсыздығын жоятын, құқықты түсіндіру жұмысының деңгейі мен сапасын арттыру керектігінің маңызы зор.

Халық өз құқығын, өздеріне қарсы қандай да бір құқыққа қайшы іс-әрекет жасалған жағдайда қандай іс-қимыл қолдану керектігінің нақты жолдарын толық білулері қажет. Конституциялық тәртіпті қорғау, сыбайлас жемқорлықпен күрес аясында тиімді, бірыңғай жалпы мемлекеттік са-

ясат жүргізу, мемлекет пен азаматтардың өмір сүруінің барлық салаларында сыбайлас жемқорлық пен оның көріністері деңгейін төмендету, қоғамның мемлекетке және оның институттарына сенімін нығайту бүгінгі күндегі басты мақсат болып отыр.

Осы мақсаттағы жұмыстарды жүйелі жүргізуге тағы бір серпін ретінде «Қазақстан Республикасында қылмысқа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресті күшейту және құқық қорғау қызметін одан әрі жетілдіру жөніндегі қосымша шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығы

қолданысқа енгізілген. Бұл Жарлық еліміздегі құқық қорғау органдары қызметтерін жетілдіруге бағыттала отырып, сыбайлас жемқорлыққа қарсы әрекеттермен олардың пайда болуының алдын-алуда жүйелі, әрі тұрақты шаралар атқаруды қамтамасыз етеді. Сыбайлас жемқорлық тек құқық бұзушылық емес. Бұл мемлекеттің тиімділігіне деген сенімді төмендетеді және ұлттық қауіпсіздікке тікелей қатер төндіреді. Сондықтан мемлекет пен қоғам сыбайлас жемқорлыққа қарсы бірігіп, әрекет етуі керек.

**Т.СЕРІКБАЕВ,
Ғ.Мұратбаев
ауылдық округі әкімі
аппаратының
бас маманы**

● Маманның кеңесі

ТЫРЫСҚАҚ АУРУЫНАН САҚТАНАЙЫҚ!

Тырысқақ (лат. cholera) – антропонозды жіті ішек жұқпасы. Жұқпаның таралуының жалғыз көзі – ауру адам немесе қолайсыз аймақтан келген қоздырғышты нәжіс немесе құсық арқылы бөлетін вибриотасымалдағыш. Мұндай жұғу жолы – ауыз – нәжістік деп аталады. Қоздырғыш жұқтырылған тамақ және су (жиі кездеседі) арқылы адам ағзасына түседі, ауру адаммен қатынаста болғанда немесе тұрмыстағы заттарды пайдаланғанда жұғады. Қоздырғыш суда, сүтте, ағынды суларда ұзақ уақыт бойы сақталады және қайнатқанда жойылады.

Vibrio cholerae бактериялары ас қорыту органдарына түсе салысымен сұйық, ауырсындырмайтын, жиі іш өтуге әкелетін токсин бөледі. Ал жалпы улану тоқтаусыз құсуға әкеледі. Адам өзінен көп көлемде сұйықтық шығара бастайды, нәтижесінде ағза суызданып, адам өліп кетуі де мүмкін.

Тырысқақтың жасырын мерзімі қысқа – бір күннен бес күнге дейін.

Ауру таралуының негізгі себебі қауіпсіз судың тапшылығы не жоқтығы, санитариялық құралдардың болмауы, бұған қоса, қоршаған ортаның нашар жағдайы, жеке бас гигиенасының сақталмауы болып табылады.

Тырысқақ өте жұқпалы, және оған балалар да, ересектер дешалдығады. Басқа ішек ауруларынан ерекшелігі ол бірнеше сағат ішінде дені сау ересек адамның өзін өлімге душар етеді. Иммунитеті төмен тұлғалар, дұрыс тамақтанбайтын балаларға және АҚТҚ жұқпасына шалдыққан адамдарға тырысқақ жұққанда өлім қаупі өте жоғары. Емдеу жасалмаса, өлім коэффициенті 30-50 пайызға дейін жетеді.

Медициналық көмекке дер кезінде жүгінсе, және емдеу дұрыс жүргізілсе, аурудың соңы, көп жағдайда сауығумен аяқталады.

Тырысқақ ауруының алдын алу шаралары:

Аурушандықтың қаупі жоғары аудандарда тұратын немесе сапарға шығатын адамдар өздерін жіті ішек ауруларынан,

соның ішінде тырысқақтан гигиена мен тамақты дұрыс дайындаудың мына ережелерін орындай отырып, сақтана алады:

- Қолыңызды мұқият жуыңыз, әсіресе, тамақ дайындар және тамақтанар алдында.
- Тек қайнатылған суды ғана ішіңіз.
- Егер қауіпсіз судан жасалғанына күмәніңіз болса, мұзды пайдаланудан бас тартыңыз.
- Термикалық өңдеуден мұқият өткізілген өнімдерді пайдаланыңыз (қайнатылған, пісірілген/қуырылған, ыстық сумен жуылған (жеміс, көкөніс) немесе қабығынан аршылған, тағы басқа).

Шикі теңіз өнімдерін пайдаланбаңыз.

- Пастерленбеген сүтті ішер алдында, оны қайнатыңыз.

- Егер сізде диарея болса, әсіресе, ауыр түрі, немесе жиі құссаңыз, шұғыл арада медициналық көмекке жүгініңіз.

**Мархаба ЖАҚЫП,
Қазалы аудандық
санитариялық-
эпидемиологиялық
бақылау
басқармасының
жетекші маманы**

Меншік иесі: «ТҰРАН-ҚАЗАЛЫ»
жауапкершілігі шектеулі серіктестігі.

ДИРЕКТОР
Нұрбол ӘЛМӘМБЕТОВ

БАС РЕДАКТОР
Раушанбек СЕЙТЕНОВ

Газет Қазақстан
Республикасының Ақпарат
Министрлігінде 2004 жылғы
15 наурызда тіркеліп, №4801-г
куәлігі берілген

Газет аптасына екі рет: сәрсенбі және сенбі күндері шығады.

Газет «Тұран-Қазалы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің баспаханасында компьютермен теріліп, беттеліп, офсеттік тәсілмен басылды.

Редакция мен баспахананың мекен-жайы: 120400, Қызылорда облысы, Қазалы ауданы, Әйтеке би кенті, Қ.Пірімов көшесі, №14 үй.

Телефондар: директор - 2-17-49, бас редактор - 2-47-77, бухгалтер -2-60-94, факс 8 (724-38)2-17-49.

Тарату аумағы: Қызылорда облысы.

Газет табыс етілмесе, 2-13-91 телефонына хабарласуға болады.

Жариялымдар газеттің түпкілікті көзқарасын білдірмейді. Жарнама мазмұнына жарнама беруші жауапты.

E-MAIL: tooturankazaly@mail.ru

Таралымы 11113 дана.